SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2370

av Mattias Karlsson Bergman m.fl. (SD)

Kulturarvsfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka Institutet för språk och folkminnens arbete med Unescos konvention om skydd för det immateriella kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur insamlande och levandegörande av de estlandssvenska, finlandssvenska, tornedalsfinska och samiska immateriella kulturarven kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma svenskbefolkningen i historiska utvandrarbygder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara, levandegöra och samla kunskap om utlandssvenskarnas dialekter och kulturer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera behovsomfattningen av åtgärder för att bevara och synliggöra synskadades och dövas immateriella och materiella kulturarv och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att göra Folkmusikens hus i Dalarna till ett nationellt folkmusikcentrum och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturmärkning av svenska matprodukter och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett svenskt kulturarvsår och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för skydd av kyrkor som tas ur bruk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom berörda myndigheter och i samverkan med Svenska kyrkan utföra en nationell översyn av kyrkor som riskerar att tas ur bruk, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en nationell handlingsplan för hur det kyrkliga kulturarvet ska säkras för framtiden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en nationell handlingsplan och organisation avseende skydd av kulturarvet i händelse av kris eller konflikt och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en utredning om magasin och förvaringsutrymmen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regeringen bör verka för att 3D-skanna statliga byggnadsminnen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att se över resursbehoven för vården av världsarven och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör beakta ansvarsfördelningen i tillförandet av resurser till världsarven och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att amatörarkeologer med detektorlicens ska få leta fornfynd och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra fornfyndsdatum från 1850 till 1632 och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett licenskrav för att privatpersoner ska få använda metallsökare och att samtidigt slopa tillståndskravet från länsstyrelsen och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett registersystem enligt dansk modell och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det svenska kulturarvet är ovärderligt. Det omfattar både materiella och immateriella aspekter av Sveriges historia, vilket ger insikter om tidigare generationer och förklarar utformningen av vårt samhälle idag. En välfungerande samhällsstruktur bygger på sammanhållning, och kulturarvet är centralt för att upprätthålla detta. Kulturarvet agerar som en samlingspunkt, bestående av gemensamma symboler, språk och värderingar, vilka förenar människor. Utan detta kulturarv som en gemensam grund skulle vi förlora den bindande historien som förenar oss. Dessutom, i en bredare kontext, är det svenska kulturarvet en integrerad del av det bredare västerländska kulturarvet, som knyter oss samman med våra nordiska grannländer och övriga delar av den västliga världen. Historiskt sett har Sverige på ett framgångsrikt sätt förvaltat olika delar av kulturarvet, men det innebär inte att det inte finns utmaningar. Dessutom har Rysslands anfallskrig i Ukraina väckt frågor kring hur vi skyddar kulturarvet vid kris eller konflikt. Sammanfattningsvis är kulturarvet en central komponent i den gemensamma historien om Sverige. För att detta värdefulla arv ska fortsätta att vara meningsfullt krävs en långsiktig politik som aktivt tar itu med de aktuella utmaningarna för det svenska kulturarvet. Vid beslutandet av statsbudgeten för år 2024 medverkade vi till att få till en miljonsatsning på underhåll av statliga bidragsfastigheter, vilket är slott eller andra miljöer i statens ägor som inhyser ett särskilt historiskt värde. Dessutom tillkom det digitaliseringssatsningar till bland annat Riksarkivet för att påskynda arbetet med digitaliseringen utav kulturarvet. Vi kan se att sverigedemokratisk kulturpolitik gör skillnad i praktiken för det svenska kulturarvet.

Institutet för språk och folkminnen

Det värdefulla arbete som aktörer som Institutet för språk och folkminnen bedriver utgör en del av den samlade ansträngningen att trygga vårt gemensamma minne, tillsammans med civilsamhället och andra aktörer. Ambitionsnivån från det offentliga hållet när det gäller det immateriella kulturarvet bör därför höjas, särskilt med avseende på arbetet kring Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet. Regeringen bör undersöka möjligheterna att tilldela ytterligare resurser för att

säkerställa arbetet med den nationella förteckningen och nomineringarna till de internationella listorna. Samtidigt bör man inte försumma en allmän höjning av ambitionen och ett omfattande arbete för att garantera nödvändigt skydd och bevarande av vårt immateriella kulturarv för kommande generationer. Sverigedemokraterna främjar en förstärkning av insamlingen och synliggörandet av de estlandssvenska, samiska, tornedalsfinska och finlandssvenska kulturarven, särskilt när det kommer till dessa minoriteters språk och dialekter. Regeringen bör ges i uppdrag att utvärdera möjligheterna att främja levandegörandet och bevarandet av språk och traditioner inom dessa nämnda grupper.

Erkännande av historisk svenskbefolkning i utlandet

För över hundra år sedan, främst under utvandringsvågorna mellan 1890 och 1910, emigrerade flera tusen svenskar till Sydamerika, särskilt till Brasilien. På grund av svåra förhållanden drabbades många av sjukdomar, epidemier och fattigdom, medan några hundra återvände till Sverige. Dock valde några tusen att resa söderut till Argentina, där de fann bördigare jord och bättre levnadsvillkor. Denna grupp av utvandrare är nästan helt okänd för den genomsnittliga personen i Sverige. Faktum är dock att det fortfarande idag finns en svensktalande befolkning i provinsen Misiones, där de etablerade kolonin Villa Svea, nu känd som staden Oberá. Här grundade de en församling med en egen kyrkogård. Både kyrkan ”Olaus Petri” och skolan ”Instituto Carlos Linneo” vittnar om deras arv, tillsammans med svenskklingande namn, firande av svenska högtider, traditioner och maträtter. Detta saknas inom den svenska skolundervisningen. Prins Wilhelm av Sverige skrev 1948 boken ”Röda jordens svenskar”, vilket är i stort sett den enda texten om våra argentinska svenskättlingar inom den svenska litteraturen. Andra historiska områden med svensktalande befolkning, som är mer eller mindre kända, inkluderar den estländska västkusten och de närliggande öarna i Östersjön, där det fram till andra världskriget fanns en svensktalande befolkning. På ön Dagö i den estniska skärgården tvingades en stor del av svenskbefolkningen att utvandra till nyvunna områden i Ukraina under 1700-talet, och därmed grundades Gammelsvenskby. I Förenta staterna i Nordamerika finns över tusen svenska ort- och platsnamn som påminner om den svenska invandringens historia. Minnesota är den delstat som har flest platser med svenskklingande namn och förknippas inte minst med svenskamerikaner, inte minst genom Vilhelm Mobergs utvandrarepos. I Finland talar över fem procent svenska som modersmål, främst bland den finlandssvenska minoriteten som huvudsakligen är bosatt

längs delar av den finska väst- och sydkusten. Finland är den enda historiska svenska bosättningen utanför Sverige där svenska fortfarande är huvudspråket. På samma sätt som för dagens invandrargrupper i Sverige, har självklart rötter och traditioner stor betydelse för dessa svenskättlingar. Därför bör regeringen ge en lämplig aktör, exempelvis Institutet för språk och folkminnen, ett tydligt uppdrag att bevara, levandegöra och samla kunskap om svenskbygdernas dialekter och kulturer. Regeringen bör åtminstone på något sätt uppmärksamma den stora gruppen av svenskättlingar som bosatte sig i dessa historiska svenskbygder. Samtidigt bör man undersöka hur man kan informera allmänheten om deras historia och kanske på något sätt fira våra förfäder.

Synskadades och dövas immateriella och materiella kulturarv

Institutet för språk och folkminnens närvaro bör stärkas och synliggöras i norra Sverige, särskilt sedan DAUM i Umeå har avvecklats. Även om det fortfarande finns arkiv och stödfunktioner kvar, skulle en mer påtaglig närvaro och en ökad ambitionsnivå underlättas genom att återetablera sig i norra Sverige. Sverigedemokraterna vill därför utvärdera omfattningen av behoven som krävs för att bevara det immateriella och materiella kulturarvet för personer med syn- och hörselnedsättning.

Nationellt folkmusikcentrum

Vår folkmusiktradition utgör en viktig och levande del av vårt immateriella kulturarv. Runt om i Sverige förs folkmusikarvet vidare och utvecklas genom musik- och kulturskolor, spelmanslag samt vid spelmansstämmor, för att nämna några exempel. Dalarnas folkmusikcentrum, Folkmusikens hus i Rättvik, spelar en central roll. Genom olika projekt på Folkmusikens hus kan både den historiska och den samtida aspekten av folkmusikens toner upplevas. Målet är att sprida kunskap och intresse kring folkmusik och folkdans, som både en fascinerande historia och en kreativ del av dagens musikliv.

Finansieringen av Folkmusikens hus sker för närvarande genom bidrag från regioner och kommuner samt genom tillfälliga statliga projektbidrag och egna intäkter, där båda källorna bidrar med hälften vardera. För att trygga folkmusikens överlevnad och utveckling föreslår Sverigedemokraterna att en utredning tillsätts för att granska

förutsättningar för att göra Folkmusikens hus till ett nationellt folkmusikcenter. Målet är att säkerställa att verksamheten får en stabil och långsiktig finansiering framöver.

Kulturmärkt mat

Maten spelar ofta en central roll i våra liv. Utöver att vara en grundläggande energikälla bär den på traditioner, kultur och upplevelser. Under semestern är det vanligt att prova lokala specialiteter, och vissa av dessa rätter har integrerats i den moderna svenska matkulturen. Samtidigt har vi i Sverige många traditionella matprodukter som är starkt förknippade med vårt land, vår miljö och vår kulturhistoria, och som förtjänar att uppmärksammas.

År 2007 grundade det norska Landbruks- og matdepartementet stiftelsen KSL Matmerk, som fick i uppdrag att främja den norska matproduktionen. Genom särskilda märkningar lyfter stiftelsen fram exempel på närproducerade och högkvalitativa matvaror, vilket stärker produkternas varumärken. År 2008 fick stiftelsen även ansvar för att märka och marknadsföra ekologisk mat.

Utöver den ekologiska märkningen använder stiftelsen tre andra märkningar med olika kriterier. Märket ”Nyt Norge” garanterar att produkten är tillverkad helt av norska råvaror. Märket ”Spesialitet” används för att markera en lokal specialitet som ger konsumenten en genuin matupplevelse. Dessutom finns märket ”Beskyttede Betegnelser”, som ger en produkt officiell status som unik, kulturhistoriskt betydelsefull och varumärkesskyddad. Denna märkning kan baseras på tre olika kvaliteter: ursprung, koppling till en geografisk plats eller en traditionell och unik karaktär. Märkningen regleras nationellt.

Vi anser att Sverige också har många värdefulla matkulturskatter som bör lyftas fram. För närvarande finns dock inga nationella regleringar för att skydda eller marknadsföra svensk högkvalitativ mat. Privata företag märker visserligen livsmedel med svenskt ursprung, men ingen märkning för kulturhistoriskt värdefulla och unika produkter existerar, vare sig bland privata aktörer eller andra. Dessutom skulle eventuell privat, organiserad märkning av kulturellt värdefulla livsmedel sakna lagligt skydd och pålitlighet eftersom privata aktörers huvudmotiv oftast är vinstintresse. Mot bakgrund av detta anser vi att det är hög tid att, likt Norge, utveckla nationella regler för märkning av kulturhistoriskt värdefulla svenska matprodukter. Vi tror att detta skulle ha positiva effekter på både besöksnäringen och landsbygdsutvecklingen.

Svenskt kulturarvsår

År 2006 utlyste den dåvarande socialdemokratiska regeringen Mångkulturåret med huvudsyftet att lyfta fram och hylla närvaron av utländska kulturer och identiteter i Sverige. Många aktörer inom kulturområdet, såsom myndigheter, institutioner, stiftelser, kulturbolag samt vissa universitet, högskolor och svenska ambassader utomlands, deltog på uppdrag. Ett brett tvärsnitt av samhället, inklusive Sveriges samtliga kommuner, regioner, länsstyrelser, vissa myndigheter, andra universitet och högskolor, scenkonstinstitutioner, regionala museer, bibliotek, arkivinstitutioner, festivaler och andra aktörer, bjöds in att delta i arrangemanget. Vi anser att det kunde vara passande att på ett liknande sätt rikta uppmärksamheten mot kulturområdet igen och vitalisera den kulturpolitiska diskussionen genom att på nytt samla det offentliga Sverige kring ett temaår med en kulturpolitisk inriktning. Mot den bakgrunden bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att planera och genomföra ett svenskt kulturarvsår, med det primära målet att synliggöra, levandegöra och göra det samlade svenska kulturarvet mer tillgängligt. Målet skulle också vara att stärka den gemensamma nationella identiteten genom att uppmärksamma och hylla olika aspekter av den traditionella och folkliga svenska kulturen.

Nationell handlingsplan för kyrkor som tas ur bruk

Få andra idéer och institutioner har haft en så betydande påverkan på den svenska kulturen som kristendomen och den svenska kyrkan. Genom åren har den svenska kulturen och den svenska kyrkan ömsesidigt påverkat varandra. Svensk arkitektur är ett område som starkt präglats av vårt kristna arv, särskilt genom våra cirka 3 400 svenska kyrkor, många med en unik svensk design som skiljer sig från kyrkor i andra länder.

Svenska kyrkan är förvaltare av dessa historiska byggnader och ansvarar för att bevara dem så att kommande generationer också kan ta del av dem. Under det senaste århundradet har sekulariseringen och förändringarna inom kyrkan resulterat i att många har valt att lämna Svenska kyrkan och därigenom avstå från att betala kyrkoavgift. Detta har lett till en betydande minskning av kyrkans resurser. Svenska kyrkan oroar sig för att de i framtiden inte kommer ha tillräckliga resurser för att underhålla alla kyrkor och att kyrkor som inte längre används kanske inte kan bevaras. Detta innebär en hotbild mot Sveriges största samlade fysiska kulturarv som fortfarande används i sitt ursprungliga syfte. En utredning från Riksantikvarieämbetet 2015 lyfter fram att kyrkor som har sålts av Svenska kyrkan inte har samma skydd och skyldigheter när det gäller

underhåll som innan försäljningen. Detta innebär att kyrkor som har sålts kan förändras på sätt som minskar deras kulturhistoriska värde. Ett exempel som nämns är Caroli kyrka i Malmö, som omvandlades till en modevisningsanläggning. För att undvika sådana situationer i framtiden föreslår Riksantikvarieämbetet en skärpning av kulturmiljölagen som kräver tillstånd från länsstyrelsen för att ändra kyrkor och kyrkotomter på sätt som minskar deras kulturhistoriska värde. Trots en skärpning av kulturmiljölagen ligger fortfarande ansvaret för underhåll av dessa kulturhistoriska byggnader på en organisation som kanske inte kommer att ha tillräckliga resurser i framtiden om Svenska kyrkans medlemsantal fortsätter minska. Sverigedemokraterna föreslår därför en nationell handlingsplan för skydd av kyrkor som inte längre används, en översyn av kyrkor som riskerar att tas ur bruk och en nationell handlingsplan för att säkerställa skyddet av det kyrkliga kulturarvet framöver. Detta arbete måste genomföras i samverkan med Svenska kyrkan så snart som möjligt.

Handlingsplan för skydd av kulturarv i händelse av kris eller konflikt

Vid kris eller konflikt finns flera olika aktörer som har ansvar för att skydda och bevara kulturarvsföremål. Regler och ansvar för skyddet av kulturarvet i händelse av kris eller krig fastställs i flera olika lagar. Kulturmiljölagen reglerar aspekter som utförsel och militär användning av materiellt kulturarv samt fastställer Svenska kyrkans ansvar för att vidta beredskapsåtgärder som krävs under höjd beredskap för vård och underhåll av kyrkliga kulturminnen. Arkivlagen identifierar arkiven som en del av kulturarvet som ska vårdas och skyddas, även under kriser eller konflikter. Museilagen betonar att museer aktivt ska förvalta sina samlingar och skydda dem från stöld, skadegörelse, förstörelse och katastrofer. De statliga museimyndigheterna omfattas också av krisberedskapsförordningen, som kräver att myndigheter analyserar risker och sårbarheter samt utbildar sin personal om agerande vid kris. För att effektivt tillämpa lagstiftningen är en samordnad organisation och handlingsplan nödvändig. Detta syftar till att aktörerna som hanterar kulturarvet ska veta vilka föremål som ska prioriteras. Med detta i åtanke bör regeringen arbeta för att etablera en samordnad handlingsplan och organisation för de olika aktörer som ansvarar för det svenska kulturarvet.

Översyn av utrymmen

I händelse av en kris eller konflikt är det väsentligt att det finns magasin och utrymmen som utgör ett fullgott skydd, exempelvis utrymmen som är bomb- och brandsäkra för att garantera kulturarvsföremålens säkerhet vid en pågående kris eller konflikt. I dagsläget magasineras kulturarvsföremål i museer eller i magasin ovanför mark och på ställen i tät bebyggelse. Det finns inga bomb- och brandsäkra magasin utpekade för samlingar förutom Riksarkivets bergrum i Marieberg, Kungliga bibliotekets underjordiska magasin i Stockholm och Stockholms stadsarkivs bergrum. Detta innebär att flera statliga museer inte har magasin som är ändamålsenliga för en eventuell kris eller konflikt. Således riskerar ovärderliga samlingar vara utan skydd i händelse av kris eller konflikt. Därför bör regeringen verka för tillsättandet av en utredning som ser över behovet, och vilka platser som är bäst lämpade för att bygga nya magasin för skydd av kulturarv i händelse av kris eller konflikt.

Digitalisering och 3D-scanning av statliga byggnadsminnen

Frågan om digitalisering av kulturarvet är central för dess levandegörande. Om Sverige i framtiden ska ha ett levande och tillgängligt kulturarv är frågan om digitalisering avgörande. I första hand handlar det om att säkerställa att arkiv och museer får de resurser som krävs för att kunna genomföra digitaliseringsarbetet – ett arbete vi hoppas kunna anslå ytterligare medel för, i samarbete med regeringen, för att påskynda digitaliseringsprocessen av kulturarvet. I Sverige finns det cirka 280 statliga byggnads-minnen som sträcker sig från medeltiden fram till mitten av 1900-talet. En stor del av den svenska historien levandegörs tack vare att dessa byggnader finns bevarade. Däremot är dessa byggnader fragila objekt i händelse av kris eller konflikt. Vid brand eller annan förstörelse kan det vara svårt och ibland nästintill omöjligt att restaurera en byggnad efter att den skadats eller förstörts. Modern teknik erbjuder oss däremot möjligheten att både skydda och bevara våra kulturhistoriska byggnader genom så kallad 3D-scanning. En väl genomförd 3D-scanning bevarar en kulturhistorisk byggnad digitalt, och om den skulle gå förlorad är det möjligt för framtida generationer att ändå uppleva byggnaden digitalt. Dessutom kan en 3D-scanning vara nyckeln till att antingen restaurera eller återbygga en byggnad som skadats eller förstörts. År 2019 brann det i Notre Dame i Paris, vilket resulterade i skador på katedralens fasad och spira. Tack vare den 3D-scanning som gjordes av katedralen går det att öka precisionen i

restaureringsarbetet med Notre Dame. För att säkra svenska statliga byggnadsminnen bör regeringen därför verka för att 3D-scanna dessa byggnader.

Ansvar för världsarven

Världsarvskonventionen syftar till att identifiera och skydda kultur- och naturobjekt av global betydelse och att säkerställa deras bevarande för kommande generationer. Sverige undertecknade världsarvskonventionen 1984 och ratificerade den året efter. Världsarv har en central roll i att bevara viktiga kultur- och naturvärden. Som en civiliserad nation har Sverige en moralisk plikt att vårda hela vårt kulturarv och naturarv på bästa möjliga sätt. Genom att ratificera världsarvskonventionen har Sverige åtagit sig att skydda, bevara och vårda världsarv inom landet för framtida generationer. Det har dock inträffat situationer där förståelsen för detta ansvar har brustit inom det offentliga. Ett exempel är 2011 när diskussioner kring Förbifart Stockholms anslutning till väg 261 väckte frågan om huruvida Drottningholms världsarvsstatus skulle påverkas. Först efter omfattande protester garanterade Trafikverket att vägplanerna skulle anpassas för att skydda Drottningholms världsarv. Under sommaren 2019 framkom det att vårdandet av världsarvet Birka var bristfälligt, med kritik riktad mot otillräcklig tillsyn och plundring. Det är nödvändigt att tydliggöra resursbehoven för vård av världsarv och även klargöra hur medel fördelas och ansvarsfördelning sker när det gäller finansiering av världsarven. Alla offentliga aktörer, från kommuner till staten, bör vara medvetna om sina åtaganden. Regeringen bör därför verka för att skapa klarhet kring dessa frågor så att Sverige kan uppfylla sitt åtagande att vårda och skydda Sveriges världsarv på ett effektivt sätt.

Förenklade regler för användandet av metalldetektorer

En växande hobby såväl i Sverige som i andra länder är letande med metallsökare. Men inställningen till och regelverket för hobbyn är däremot allt annat än positivt i Sverige. Användandet av metallsökare är starkt reglerat i Sverige genom kulturmiljölagen och det är länsstyrelsen som prövar frågor om tillstånd att använda och medföra metallsökare.

Vid en sådan ansökan om tillstånd behöver man ange var man tänker använda metallsökaren och varför man avser att använda den. Man kan som privatperson få tillstånd inom väl avgränsade områden och under en begränsad period. Tillstånd medges inte för att söka på eller i direkt närhet till fasta fornlämningar eller där det är risk att

träffa på fornlämningar eller fornfynd. Till fornfynd räknas de föremål som är äldre än 1850, vilket är vanligt att hitta även om det inte var intentionen.

Idag måste man alltså sluta söka när man hittar ett föremål som är äldre än 1850. Vi anser att detektorister ska ha rätt att söka efter fornfynd undantaget kända fornlämningar. Vi föreslår även att årtalet för att klassa föremål som fornfynd ändras från 1850 till 1632, året för Gustav II Adolfs död. Föremål som är äldre än 1632 ska därmed rapporteras in i ett registersystem och lämnas in till respektive länsmuseum.

Denna restriktiva inställning i Sverige har sin grund i att vilja skydda vårt gemensamma intresse kring vårt kulturarv och att det inte ska plundras av enskilda, något som har varit förbjudet i Sverige sedan 1991 och som är angeläget då det tillhör oss alla. Men samtidigt går en stor del av detta kulturarv en sakta död till mötes då metallföremålen sakta bryts ned i marken. Något som även har accelererat till följd av markförsurningen och vilket troligen utgör ett avsevärt större hot än plundringen.

Här borde i stället detektorister ses som en tillgång för att kunna rädda en så stor del av kulturarvet från att sakta tyna bort i marken. För det man kunnat se i andra länder som har förenklat för dessa är en tydlig ökning av antalet fynd som tillgängliggörs. I våra nordiska grannländer, där man uteslutande saknar tillståndskrav, finns många exempel på att dessa detektorister bidragit till att finna och därmed skydda nationella föremål av historiskt eller arkeologiskt värde.

Det är läge att reformera lagstiftningen för landets detektorister till att bättre stämma överens med portalparagrafen i kulturmiljölagen, nämligen att skydda och vårda kulturmiljön som är en nationell angelägenhet. Med anledning av detta bör regelverket kring metallsökare förenklas för att underlätta för detektorister.

Vi anser att alla som går med en metallsökare ska genomgå en utbildning med avslutande prov, likt den för jägar- eller drönarlicens. Den bör gälla i åtminstone fem år för att efter det kunna förnyas. Alla detektorister över 16 år måste ha en licens och dessutom vara medlemmar i en klubb ansluten till ”Sveriges Metallsökarförening” för att kunna nyttja licensen.

Vi tycker också att man bör införa ett registersystem enligt dansk modell där man har Dime och genom det registrerar fynd ute på plats. När fyndet registrerats i systemet kan man se när, var (gps-koordinater) och av vem fyndet har hittats samt att bilder visar föremålets utseende. Fynd i aktuellt län kan ses av det egna länsmuseet, och

Riksantikvarieämbetet ska kunna se alla fynd i Sverige. Systemet kan också fungera som forskningsdatabas för exempelvis universitet och arkeologer.

Mattias Karlsson Bergman (SD)

Runar Filper (SD) *Mikael Strömberg (SD)*

Emma Altenhammar (SD)